

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus CXVII. De Irregularitate.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

CASUS CXVII.

De Irregularitate.

Emericus ordinandus examinatur. 1. Quid sit Irregularitas, & an incurratur ab ignorante. 2. An irritet, vel prohibeat actus ordinis, vel jurisdictionis, per collationem, vel acceptationem beneficii. 3. Quid de Irregularitate ex delicto, an praequirat peccatum mortale. 4. Ex homicidio. 5. Quid in dubio, an occideris vel mutilaveris. 6. Quid de mutilante, vulnerante se vel alium. 7. Quid de Irregularitate ex defectu animi. 8. Ex defectu corporis. 9. Libertatis, natalium. 10. Quid de expositivis, & in dubio, an quis sit legitimus. 11. Quid de Bigamia vera & similitudinaria. 12. Quid de irregularitate ex defectu fama. 13. 14. 15. Ex defectu lenitatis. 16. Qui hic excusentur. 17. 18. 19. 20. Qualiter tollatur irregularitas. Pro resolut.

QUÆR. I. Quid sit Irregularitas?

Irregularitas est impedimentum Ecclesiasticum, impediens suspensionem ordinum, & susceptorum usum. Dicitur 1. Impedimentum, non censura, quia censura non solum à jure, sed ab homine fertur, praequiratq; ex parte judicis monitionem Canonicam, ex parte censurati contumaciam, ideoque est pœna medicinalis; eon-

tra irregularitas fertur à solo jure; nec propriè est pœna medicinalis, sive proveniat ex delicto, sive ex macula corporali: hinc quamvis censura non incurratur ab ignorante, ut dixi *cas. 113. nu. 9.* Irregularitatem tamen probabilius incurrit etiam is, qui ignorat illam suo actui v. g. homicidio injusto esse annexam. Est communis cum *Card. dis. 75. n. 37. Ari. p. 5. tr. 2. cent. 5. Schmaltzgr. tit. 37. n. 107. La Croix l. 7. num. 482.* Ratio est, quod censura tanquam pœna medicinalis non incurratur, nisi ab eo, qui est contumax contra legem pœnalem, qui ut talem eam non cognoscit; eontra irregularitas non est pœna medicinalis, sed impedimentum aliquod Canonicum ad S. Ordines, sicut ergo alia impedimenta, v. g. Matrimonii incurruntur ab ignorantibus, sic & irregularitas. Opposita sententia tamen, quod irregularitas ex delicto non incurratur ab ignorante, quam tuetur *Sanch. Krim. l. 5. num. 2177.* & alii, est probabilis, teste *Schmaltzgr. & multis aliis.* Ratio est, quod irregularitas ex delicto sit pœna contemptus, inò juxta *Abb. & Nav.* requirit dolum, & pœna extraordinaria non incurritur, nisi sit consensus in culpam, prout est causa talis pœnæ, quod fieri non potest absque

absque notitia talis pœnæ, irregularitas autem est pœna extraordinaria, quia obligat delinquentem, ut eam in se exequatur. Dicitur 2. *Impediens* non simpliciter inhabilitans, seu invalidans susceptionem Ordinum, hinc valent Ordines in irregularitate dati, vel suscepti. Item valet absolutio data ab irregulari, quamvis in his peccetur mortaliter. Ratio est, quod irregularitas non privet potestate Ordinis, sed tantum prohibeat Ordinum susceptionem & usum, non verò usum jurisdictionis, ideòque irregularis potest excommunicare, absolvere per se & alium eligere, beneficia conferre; eligi tamen, aut beneficium validè acceptare probabilius non potest, quia beneficium datur propter officium: est autem irregularis incapax ad officium, ergo & ad beneficium. Si irregularitas tantum impediatur exercitium unius Ordinis, ut privatio manûs impedit functiones sacerdotii, adhuc acceptari poterit aliud beneficium, cujus functiones potest exercere: qui post beneficium acceptum irregularitatem incurrit, potest retinere beneficium, ejusque fructus, si per se, vel per alium ei deserviat, quia jura possessa regulariter non amittuntur, nisi post judicis sententiam. Item irregularis potest servire Missæ, sicut laicus, & baptizare non solemniter, cantare in choro, & similia, quæ non sunt actus Ordinis, sed etiam à laicis fieri possunt.

QUÆR. II. Quid circa irregularitatem ex delicto.

R. D. Jansen Pars II.

1. Irregularitas alia est ex delicto, alia ex defectu; quæ est ex delicto, prærequirit peccatum mortale, quia est gravis pœna vindicativa delicti præteriti, delicta autem inducentia irregularitatem sunt varia, ut 1. *Reiteratio Baptismi*, quæ saltem, si sit publica, facit baptizantem, baptizatum & ministrum assistentem irregularem, cap. 2. de *reiterando Bapt.* intellige, si id faciant scienter & absolutè, nam ignorans, vel sub conditione baptizans jam baptizatum, re ipsa non censetur velle rebaptizare. *Pirrh l. 5. tit. 9. à nu. 12.* Hæc pœna autem non extenditur ad eos, qui malitiosè iterant Confirmationem, Ordinem &c. quia de his non loquuntur jura.

2. Violatio censuræ, si quis scilicet in excommunicatione, suspensione, vel interdicto exerceat actus Ordinis, aut excommunicatus, vel suspensus scienter Ordines suscipiat.

3. Fit irregularis Clericus exercens Ordinem, quem non habet. Dico Clericus, nam si laicus extra necessitatem solemniter baptizet, vel tentet absolvere, etsi gravissimè peccet, non tamen contrahit irregularitatem, quia id jura non statuunt.

4. Oritur irregularitas ex mutilatione & homicidio injusto & voluntario, item ex cooperatione, quæ fit mandando, consulendo, animando, arma præbendo, vel aliter in homicidium voluntariè influendo, juxta seqq. explicationes. 1. Hæc pœna non extenditur ad homicidium casualè,

Nn suale,

suale, aut illud, quod sit pro necessaria sui, vel innocentis, aut etiam pro rerum magni momenti defensione, nisi excedatur moderamen inculpatae tutelae, quia ubi non est culpa, non debetur poena: aliud est de homicidio, quod propria manu committitur in bello justo, vel ex sententia iudicis, pro his enim jura statuunt irregularitatem, non in poenam, sed in defectum lenitatis, ut infra dicitur. 2. In bello injusto, si vel unus occidatur, totus exercitus redditur irregularis, ut habet communis, quia censentur se mutuam praesentiam ad occidendum animare, sed cum non sit hominis particularis de justitia belli judicare, id in praxi raro locum habet. 3. Quamvis in dubio, siue juris, siue facti nemo censetur irregularis, ut habet communis, eò quòd odia sint restringenda, aliud tamen est in dubio facti de injusto homicidio, ut clarum est ex *cap. significasti*, ex *cap. audientiam 2. de homicid.* Ideòque si concurrens ad abortum dubites, an foetus fuerit animatus, an consilium tuum in homicidium ab alio patratum influxerit, an percussus à te, & ab alio ex tua, vel alterius percussione obierit &c. in his omnibus censeri irregularis; e contra in dubio facti, de mutilatione non es irregularis, quia Canones tantum loquuntur de dubio circa homicidium, & quidem justum. *Dicast. hic n. 52. Laym. l. 1. tr. 1. c. 5. n. 35.* Ideòque si dubites, an propria manu in bello justo aliquem occideris, non censeri irregularis. 4. Mutilatio hic utpote in materia poenali,

ex communi Doctorum strictè accipienda est, pro abscissione alicujus membri principalis, quod peculiarem in corpore functionem obtinet, ut oculus, pes, manus &c. ideòque excusatur ab irregularitate, qui tantum digitum, nasum, cartilaginem auriculae alteri abscidit, vel vulnus, etsi grave inflixit, aut membrum inutile reddidit; qui tamen ex iracundia, vel impatientia se ipsum mutilat, vel sine justà causà mutilari facit, etiam in uno articulo digiti, vel excissione testicularum, est irregularis, ut ex jure probat *Eng. l. 1. tit. 20. n. 7.* Quia turpius est se ipsum quam alium mutilare.

QUÆR. III. Quid circa irregularitatem ex defectu?

R. Irregularitas ex defectu etiam variis modis contingit. 1. Ex defectu animæ, Epileptici, Energumeni, seu obsessi à Dæmone irregulares sunt quoad Ordines suscipiendos; à susceptis verò tam diu suspensi sunt, usque dum unius anni spatio per discretionem Episcopi inveniantur à malo suo liberati. *Cap. communiter 3. dist. 33. c. 1. can. 7. q. 2.* Idem dicendum est de Phreneticis, leprosis, arreptitiis, amentibus, qui delirant ex causa permanente, secus, si ex morbo, vel ira, tunc enim irregulares non sunt; de Epilepticis, seu laborantibus morbo caduco, si raro cadant sine spuma & clamore, privatim celebrare posse, adjuncto eis socio, qui in casu defectus Missam prosequi possit, docet *Laym. hic c. 7. n. 3.*

2. Omnis defectus corporis, qui vel

vel congruum Ordinis exercitium impedit, vel notabilem deformitatem, horrorem, vel scandalum adfert, irregularitatem inducit, ut constat ex *tit. toto de corpore vitiato*. Ex hac regula generali irregulares reputantur seqq.

1. Omnes, qui etiam sine sua culpa pede, brachio, manu, digito ad frangendam hostiam necessario scilicet indice, vel pollice carent; cæci, surdi, non tamen surdastrî, claudi, si sine baculo, aut alia deformitate ad altare accedere non possint, qui carent oculo sinistro, aut etiam dextro cum notabili deformitate: si absit deformitas, & solus oculus dexter Canonem sine nota legere possit, etiam defectus oculi sinistri non causabit irregularitatem. 2. Quibus nares, vel aures abscissæ sunt, nisi deformitas aurium, capillaturâ tegi possit. 3. Qui maculam turpem in facie, vel gibbum valdè deformem habent. 4. Hermaphroditi, etiamsi sexus masculinus prævaleat. 5. Qui carent membro occulto, v. g. testiculis, non sunt irregulares, nisi id factum sit eorum culpa. 6. In dubio, an aliquis defectus, vel deformitas irregularitatem inducat, standum est arbitrio Episcopi, qui Prælatorum etiam exemptorum arbitrium rejicere potest. *Laym. l. c. n. 7.*

3. Defectu libertatis irregulares sunt servi propriè tales, seu mancipia, quam diu hæc conditio durat. *Can. 81. Apost.*

9. 4. Defectu natalium irregulares sunt omnes illegitimi, sive naturales, sive spurii. *Cap. 1. & 2. de filiis Presb.* Idque probabilius, etiamsi illegitimi-

tas sit occulta, ut habet communis cum *Nav. c. 27. num. 201.* Attamen occultè illegitimus, si habeat gravem causam Ordines suscipiendi, v. g. ut natu minori hoc modo relinquat hæreditatem, non tenetur se ipsum difamare petendo dispensationem, sed sine eâ ordines & beneficium suscipere potest, & mater conscia illegitimitatis ei susceptionem ordinum ex tali causâ suadere potest. *Laym. supra.* E contra si gravis causa non adfit, vel dispensationem petere, vel ab Ordinibus abstinere debet. Exposititii etsi ad aliquos effectus habeantur pro legitimis, quia tamen hoc ipso, quod sint expositi, habent aliquam maculam, sine dispensatione (quam in hoc casu dubio dare potest Episcopus, teste *Pirrh. l. 1. t. 17. n. 12.*) ad Ordines admitti non debent. *Cov. Garc. l. 7. de benef. à n. 8.* Oppositum tamen etiam est probabile, quia in dubio illegitimitas & delicta non præsumuntur, & benignior interpretatio facienda est, idèdque expositi in Ordinibus susceptis non prohibentur ministrare, quia habent jus quæsitum, & in dubio est melior conditio possidentis. Natus ex conjugata, quamvis mater circa tempus conceptionis rem habuerit cum adultero, aut etiam affirmet se ex eo concepisse, filius non est irregularis, sed in omnibus se potest habere pro legitimo, nec tenetur matri etiam juranti credere, modò maritus etiam habuerit aditum ad eam, tum quia ipsa mater id scire non potest, tum quia alleganti propriam turpitudinem non est habenda fides, tum denique,

N n 2

quia

10.

quia possessio & præsumptio est pro matrimonio & legitimitate. *Sperel. decis. 173.*

11. 5. Irregulares sunt bigami, *c. debitum §. de Bigam.* Bigamus hic vocatur, vel proprie talis, qui plures duxit, vel cognovit uxores, vel interpretativè, qui duxit vel cognovit viduam, aut ab alio corruptam, vel cognovit uxorem propriam, postquam adulterata fuit cum alio: Nec refert, si vè mulier volens, si vè per vim cognita sit, si vè vir adulterium uxoris cognoverit, si vè ignoraverit. *Avil. Nav. c. 27. n. 195.* Ratio est, quod hæc irregularitas non incurratur in pœnam delicti, sed propterà, quod matrimonium Bigami non significet perfectam unionem Christi cum unica & immaculata Sponsa Ecclesiæ, eò, quod sponsa Bigami dividerit carnem in plures. Addunt DD. communiter aliud genus Bigamiæ, ex hoc, quod quis post uxorem carnaliter cognitam, illà vivente seriò etsi nulliter ducat & cognoscat aliam. *Cap. nuper, & cap. ult. de Bigam.* Similiter Religiosus post professionem contrahens & consummans matrimonium, etiam cum virgine, fit irregularis, saltem ex perpetuâ Ecclesiæ praxi & consuetudine, quæ indubiè legem inducere potest. Idem à potiori dicendum de Clerico post S. Ordines ducente & cognoscente virginem, ut clarè colligitur ex *cap. qui Clerici vel voventes.* Hæc Bigamia vocatur similitudinaria. Denique, qui ante baptismum duas uxores, vel viduam duxit, etiam post baptismum manet bigamus, & indiget dispensatione, ut ad S. Ordines evehi possit:

in dubio, aut in casu, quo inter DD. utrimque probabiliter disputatur, an irregularitas incurratur, vel non incurratur, standum est pro libertate.

12. 6. Defectu bonæ famæ tanquam irregulares ab Ordinibus & beneficiis arcentur infames infamiâ, si vè juris, si vè facti. Infamia juris oritur ex triplici fonte. 1. Ex proprio, vel parentum delicto v. g. ex crimine publici usurarii vel lenocinii, hæresis, Apostasiæ, Raptus, Sodomix, læsæ majestatis, & omnibus iis, quibus ex constitutione legum infamia annexa est, saltem si sint publica. 2. Ex vili statu seu conditione, & taliter infames sunt histriones, & in Germania carnifices, eorumque filii. 3. Denique ex condemnatione in judicio, & magis ex punitione publicâ, ut dum quis ob crimen furti vel adulterii condemnatur, aut virgis cæditur. Infamia facti est publica notitia, vel opinio commisi criminis ignominiosi cujuscunque, si vè in jure infamiam annexam habeat, si vè non, dummodo apud prudentes viros, graviter indè fama lædatur. Irregularitas ex infamia ipso jure per judicis sententiam inducta non tollitur per pœnitentiam, nec per ingressum in religionem, aut per dispensationem Principis, qui legem aut sententiam tulit, aut per Papam saltem indirectè hoc ipso, quod eos ex causâ ad Ordines admittat. Irregularitas verò, quæ non per jus, vel per judicem, sed ex infamia facti inducitur, per constantem vitæ emendationem tollitur, ità ut publicus adulter, vel concubinarus post publicam emendationem, interposito saltem aliquo

tempore sine dispensatione iterum celebrare possit, & quamvis concubinari publici olim ipso jure suspensi fuerint, hanc tamen suspensionem consuetudine sublatam esse testatur *Laym. c. 4. n. 11.* E contra hæresis, Apostasia, & similia crimina, quæ ipso jure infamiam annexam habent, si sint notoria, etiam post pœnitentiam impediunt suspensionem, vel novum Ordinem, secus si sint occulta, quia videntur irregularitatem inducere, non ratione sui, sed propter annexam infamiam publicam, quæ non habet locum in delictis occultis.

33. 7. Ex defectu lenitatis irregularitatem incurrunt, qui aliquem justè occidunt, vel mutilant juxta sequentes explicationes. 1. Frustrà timent irregularitatem, qui ex officio charitatis tractant, levant, portant, versant vulneratum, vel infirmum, etsi fortè præter intentionem acceleretur mors, cum enim irregularitas oriatur ex defectu lenitatis, certè ibi locum non habebit, cum quis operatur ex lenitate actus misericordiæ & charitatis. 2. Qui voluntariè militant in bello justo, si propriâ manu aliquem occidant, sunt irregulares, secus, si coacti contra in-
14. valores reipublicæ pugnent *Clem. un. de homic.* Idem est de eo, qui mero casu, vel ob justam defensionem aliquem occidit. *Krim. l. 5. à nu. 849.* Neque irregulares fiunt Clerici, qui in justo bello hortantur milites, ut fortiter pugnent. *Barb. in cap. petitio 24. de homic. n. 8.*

35. 8. Irregularitatem defectu lenitatis incurrunt, qui in causa sanguinis judicio assunt secuto effectu, velut

judex, assessor, accusator, si agat ad vindictam publicam, non verò, si tantùm agat ad recuperandam rem suam cum protestatione, etiamsi sit Clericus. *Cap. 2. de homicid in 6.* Denuntiator, Tabellio, testis, item qui dictat, scribit, signat, aut exequitur sententiam, qui torquet reum, aut aliter notabiliter, & proximè operatur ad mortem, vel mutilationem. *Dico, qui*
16. *notabiliter cooperatur, nam excusantur Clerici nudè executionem rei spectantes, quia non cooperantur, nisi tantùm remotè, & non notabiliter. 2. Conficientes furcam, funem, scalam, ensen, aut similia vendentes, quia & hi concurrunt valdè remotè. 3. Clerici principes, qui per suos delegatos reos judicant & condemnant. C. 3. ne Clerici vel Monachi in 6.* Aut etiam personaliter pœnam à delegatis statutam mitigant. 4. Excusatur Confessarius vel Clericus, qui privatim interrogatus respondet talem juxta Leges esse condemnandum, quia judex non movetur ad reum condemnandum ex ejus dicto, sed ex legibus. *Krim. n. 2232.* 5. Prælati Ecclesiastici, qui reum tradunt brachio sæculari occidendum; ut irregularitatem evadant, pro eo intercedere debent, ne moriatur. *C. novimus de verb. signif. Laym. c. 7. n. 3.* 6. Excusantur Chirurghi, Medici, qui juxta artem secant, vel mutilant, etiamsi præter intentionem sequatur mors, quia hic non est defectus lenitatis, eum fiat ex officio charitatis ad impediendam mortem; si verò per imperitiam, vel negligentiam sequatur mors, fiunt irregulares. *Suar. disp. 47. sect. 7.* Si autem Clericus

Nn 3

etiam

etiam juxta regulas artis exerceat Chirurgiam, sectionem, vel aduſtionem, & ſequatur mors, fit irregularis, niſi id faciat in neceſſitate, ex defectu alterius Chirurghi periti, quia id ſpecialiter Clerico prohibetur per *c. ſententiam de arat. & qualit. Ordin.* Non verò incurrit Clericus irregularitatem, ſi aliter medicando ſine culpa Clerici, mors ſequatur, quia non prohibetur ſpecialiter mederi, niſi per ſectionem & aduſtionem, *Sylv.* Plerique recentiores, quorum 30. refert *Dian. p. 11. tr. 2. reſolut. 63.* pro regulâ generali dicunt illos omnes, & ſolos ratione juſtitia publicæ irregularitatem incurrere, qui ex officio, ut miniſtri juſtitia ad mortem rei notabiliter concurrunt. Vide *Lug. diſp. 22. de poenit.*

QUÆRES IV. Qualiter tollatur irregularitas.

17. *R.* 1. Non tollitur per abſolutionem, ſicut centurae, ſed per diſpenſationem. Diſpenſare autem in irregularitatibus jure ordinario ſpectat ad ſolum Papam, qui tamen in aliquibus, velut Bigamia propriè dicta, homicidio voluntario & notorio, in defectu corporis valdè deformi, rarò diſpenſare ſolet. 2. Ex privilegio *Trid. ſ. 24. c. 6.* diſpenſant Episcopi in omnibus irregularitatibus provenientiſus ex delicto occulto, excepto homicidio voluntario, & exceptis aliis delictis, etſi occultis, deductis tamen ad forum contentioſum, hoc eſt, quæ delata ſunt judici factâ rei citatione, occultum tamen hic dicitur, quod non eſt notoriũ, ſeu famoſum, etſi 3tio vel 4to notum ſit, & in judicio probari poſſit, Dixi

excepto homicidio voluntario, intellige directè voluntario, nam ſi ſit tantum indirectè voluntarium, v. g. aliquem ſubitâ irâ occidis, ex incautâ percuffione mulieris prægnantis cauſas abortum, regulâ temerè è tecto projectâ hominem occidis, aut occidis deſenſionis cauſâ, ſed non ſervato moderamine inculpatæ tutelæ, in hiſ caſibus, ſi occulti ſint, poſſe diſpenſare Episcopum, quoad irregularitatem, docet *Pirrh. l. 5. t. 12. n. 127.* 3. Regulares habent privilegium diſpenſandi cum ſuis in omnibus irregularitatibus, etiam ex homicidio voluntario, dummodo notum non ſit, item in defectibus corporalibus, ut ſi deſit pes, oculus ſiniſter &c. *La Croix n. 460. citans, Rodrig. Caſtrop. Steph.* Si tamen tanta ſit deformitas, vel alius defectus, in quo ipſe Papa diſpenſare non ſolet, velut bigamia vera &c. etiam Prælati regulares diſpenſare non poſſunt, ex ſtylo enim Curia Romanæ hi caſus cenſentur excepti. 4. Per profeſſionem in religione approbata tollitur irregularitas ex defectu natalium, quoad S. Ordines, non autem quo ad Prælaturas & Dignitates, niſi per Ordinis Superiores, vel poteſtatem habentem, deſuper ſpecialiter fuerit diſpenſatum. 5. Per baptiſmum tollitur infamia facti orta, v. g. ex injuſtis homicidiis, adulteriis. Non autem infamia juris, hinc judæus virgis ob furtum, vel aliud crimen caſus, vel ſtigmatè notatus, etiam poſt Baptiſmum manet irregularis, neque per Baptiſmum tollitur irregularitas ex bigamia, vel natalium defectu. *Lay. c. 6. n. 9.*

INDEX